

UDC: 351.865

DOI: [https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4\(19\)-80-93](https://doi.org/10.32689/2617-2224-2019-4(19)-80-93)

Гребенюк Максим Васильович,
кандидат юридичних наук, доцент, заслужений юрист України, керівник Міжвідомчого науково-дослідного центру з проблем боротьби з організованою злочинністю при РНБО України, 03035, м. Київ, Солом'янська площа, 1, тел.: +38 (067) 444 31 03, e-mail: max-felix@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1249-5576

Гребенюк Максим Васильевич,
кандидат юридических наук, доцент, заслуженный юрист Украины, руководитель Межведомственного научно-исследовательского центра по проблемам борьбы с организованной преступностью при СНБО Украины, 03035, г. Киев, Соломенская площадь, 1, тел.: +38 (067) 444

31 03, e-mail: max-felix@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1249-5576

Hrebenuk Maksym Vasilievich,

Head of the Interagency scientific and research Centre on problems of combating organized crime under National Security and Defense Council of Ukraine, PhD in Law, Associate Professor, Honored lawyer of Ukraine, 03035, Kyiv, Solomenska Ploshcha, 1, tel.: +38 (067) 444 31 03, e-mail: max-felix@ukr.net

ORCID: 0000-0003-1249-5576

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХОДІВ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ДЕРЖАВНОЇ БЕЗПЕКИ ЗА ВЕКТОРОМ — БОРЬБА З ОРГАНІЗОВАНОЮ ЗЛОЧИННІСТЮ

Анотація. Розглянуто проблемні питання щодо реалізації державної політики України у сфері боротьби з організованою злочинністю як стратегічного вектора забезпечення державної безпеки. Здійснено огляд законодавчих ініціатив та практичних заходів, які вживаються з метою побудови концептів державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю в умовах реформування правоохоронних органів. Визначено зміст та напрями стратегії боротьби з організованою злочинністю як фундаментального документа, присвяченого запровадженню міжнародних

стандартів та формуванню адекватної системи заходів щодо запобігання та боротьби з діяльністю організованих злочинних угруповань, у тому числі й транснаціональними зв'язками. Проаналізовано засади державної безпекової політики, які здійснюються з метою формування ефективної системи інституційного забезпечення боротьби з організованою злочинністю. Деталізовано перспективні напрями посилення спроможностей правоохоронних органів — суб'єктів боротьби з організованою злочинністю, до яких належать: практичне запровадження в їх діяльність системи кримінального аналізу та аналізу ризиків організованої злочинності, сумісної зі стандартами ЄС, зокрема методології оцінки загроз організованої злочинності та тяжких злочинів (СОСТА Україна); налагодження співробітництва з Інтерполом, Європолом та іншими міжнародними партнерами на двосторонній і багатосторонній основі відповідно до національного законодавства та ратифікованих міжнародних договорів. Узагальнено шляхи підвищення ефективності правоохоронної діяльності у сфері боротьби з організованою злочинністю в контексті забезпечення державної безпеки України, механізми налагодження стратегічних комунікацій у сфері боротьби з організованою злочинністю.

Акцентовано увагу на необхідності посилення управлінської діяльності Уряду України щодо розробки та затвердження плану заходів на виконання стратегії боротьби з організованою злочинністю, підготовки рекомендацій за результатами аналізу впроваджених концептів державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю. Визначено доцільність проведення оцінки стану виконання стратегії боротьби з організованою злочинністю з використанням відповідних критеріїв, виходячи з кращих правоохоронних практик європейського досвіду. Обґрунтовано необхідність оприлюднення на національному рівні щорічного звіту з реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю. Визначено пріоритетні завдання сучасної правоохоронної діяльності та шляхи удосконалення законодавчого забезпечення у сфері захисту державної безпеки.

Ключові слова: державна політика у сфері боротьби з організованою злочинністю, державне управління, захист державної безпеки, реформування правоохоронних органів, правоохоронна діяльність, організована злочинність, кримінальний аналіз ризиків, засади державної безпекової політики.

НАПРАВЛЕННЯ УСОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЗАКОНОДАТЕЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ МЕРОПРЯТИЙ В СФЕРЕ ЗАЩИТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ПО ВЕКТОРУ — БОРЬБА С ОРГАНИЗОВАННОЙ ПРЕСТУПНОСТЬЮ

Аннотация. Рассмотрены проблемные вопросы реализации государственной политики Украины в сфере борьбы с организованной преступностью как стратегического вектора обеспечения государственной безопасности.

Осуществлен обзор законодательных инициатив и практических мероприятий, которые внедряются с целью построения концептов государственной политики в сфере борьбы с организованной преступностью в условиях реформирования правоохранительных органов. Определены содержание и направления стратегии борьбы с организованной преступностью как фундаментального документа, посвященного внедрению международных стандартов и формированию адекватной системы мероприятий касаясь недопущения и борьбы с деятельностью организованных преступных группировок, в том числе и с транснациональными связями. Проанализированы основы государственной политики безопасности, которые осуществляются с целью формирования институционального обеспечения борьбы с организованной преступностью. Детализированы перспективные направления усиления возможностей правоохранительных органов — субъектов борьбы с организованной преступностью, к которым относятся: практическое внедрение в их деятельность системы уголовного анализа и анализа рисков организованной преступности, совместимой со стандартами ЕС, в том числе, методологии оценки угроз организованной преступности и тяжелых преступлений (СОСТА Украина); налаживание сотрудничества с Интерполом, Европолом и другими международными партнерами на двусторонней и многосторонней основе в соответствии с национальным законодательством и ратифицированными договорами. Обобщены направления повышения эффективности правоохранительной деятельности в сфере борьбы с организованной преступностью в контексте обеспечения государственной безопасности Украины, механизмы налаживания стратегических коммуникаций в сфере борьбы с организованной преступностью. Акцентируется внимание на необходимости усиления управленческой деятельности Правительства Украины касаясь разработки и утверждения плана мероприятий во исполнение стратегии борьбы с организованной преступностью, подготовки рекомендаций по результатам анализа внедренных концептов государственной политики в сфере борьбы с организованной преступностью. Определена целесообразность проведения оценки состояния исполнения стратегии борьбы с организованной преступностью с использованием критериев, исходя из лучших правоохранительных практик европейского опыта. Обоснована необходимость обнародования на национальном уровне ежегодного отчета по реализации государственной политики в сфере борьбы с организованной преступностью. Определены приоритетные задачи современной правоохранительной деятельности и направления усовершенствования законодательного обеспечения в сфере защиты государственной безопасности.

Ключевые слова: государственная политика в сфере борьбы с организованной преступностью, государственное управление, защита государственной безопасности, реформирование правоохранительных органов, правоохранительная деятельность, организованная преступность, уголовный анализ рисков, основы государственной политики безопасности.

THE DIRECTIONS OF IMPROVING THE LEGISLATIVE FRAMEWORK IN THE SPHERE OF SUPPLY STATE SECURITY IN THE VECTOR – FIGHT AGAINST ORGANIZED CRIME

Abstract. The problematic issues of the implementation of the state policy of Ukraine in the fight against organized crime as a strategic vector to ensure state security are considered. A review of legislative initiatives and practical measures taken to build public policy concepts in the fight against organized crime in the context of law enforcement reform was carried out. The content and directions of the strategy of combating organized crime as a fundamental document, which is devoted to the problems of ensuring an effective fight against organized crime through the introduction of international standards and the formation of an adequate system of measures to prevent and combat the activities of organized criminal groups, including transnational relations, are defined. The principles of state security policy which are carried out in order to form an effective system of institutional support for the fight against organized crime are analyzed. The perspective directions of strengthening the capabilities of law enforcement agencies – subjects of the fight against organized crime are detailed, which include: practical implementation in their activities of the system of criminal analysis and risk analysis of organized crime, which comply with the EU standard, in particular the methodology for assessing the threat of organized crime and serious crimes (SOCTA Ukraine); establishing effective cooperation with Interpol, Europol and other international partners on a bilateral and multilateral basis in accordance with national legislation and ratified international treaties. The ways of increasing the effectiveness of law enforcement activities in the fight against organized crime in the context of ensuring the state security of Ukraine, mechanisms for establishing strategic communications in the fight against organized crime are generalized.

The need to strengthen the management of the Government of Ukraine in developing and approving a Plan of measures to implement the strategy against organized crime, and the need to prepare recommendations based on the analysis of the implemented concepts of state policy in the fight against organized crime are emphasized. The feasibility of assessing the state of implementation of the strategy against organized crime using the appropriate criteria based on the best law enforcement practices of the European experience has been determined. The feasibility of assessing the state of implementation of the strategy against organized crime using the appropriate criteria based on the best law enforcement practices of the European experience has been determined. The necessity of publishing at the national level an annual report on the implementation of state policy in the fight against organized crime has been substantiated. The priorities of modern law enforcement activities and the ways of improving the legislative measures in the sphere of state security in the fight against organized crime have been identified.

Keywords: state policy in the fight against organized crime, public administration, protection of state security, law enforcement reform, law enforcement activities, organized crime, criminal risk analysis, principles of state security policy.

Постановка проблеми. В Україні триває комплексне реформування правоохоронної системи, спрямованої на побудову ефективного механізму подолання передумов та причин поширення організованої злочинності, виходячи з кращих практик європейського досвіду з метою впровадження сучасних систем кримінального аналізу, зокрема методології Європолу “СОСТА” в практичну площину українських реалій. Налагодження ефективної системи протидії злочинності, зокрема організованим, залишається невід’ємною умовою політичного й економічного розвитку держави, дотримання Україною міжнародних зобов’язань згідно з концепціями ООН та Ради Європи у сфері протидії злочинності.

Отже, системний характер послідовної та виваженої державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю має бути задекларований у фундаментальних стратегічних документах загальнонаціонального рівня. Водночас, закріплені у Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, схваленій Указом Президента України від 21.10.2011 р. № 1000 [1], законодавчі зміни, інституційні та інші перетворення, включаючи ефективну координацію між відповідними органами влади, що були розраховані на період до 2017 р., залишилися нереалізованими. Тобто можна стверджувати про застарілість окремих положень законодавчих та інших нормативно-правових актів, наявність прогалин в організації боротьби з діяльністю організованих злочинних угруповань, відсутність належної взаємодії та координації

правоохоронних органів, недосконалість механізму моніторингу криміногенної ситуації та її оцінки і, як наслідок, низьку ефективність результатів боротьби з організованою злочинністю.

Зокрема, про актуальність проблем державної політики України у сфері боротьби з організованою злочинністю йдеться у першому звіті Європейської Комісії в рамках нового механізму тимчасового зупинення безвізових режимів з третіми країнами від 20 грудня 2017 р., яким проголошено рекомендацію щодо посилення зусиль Уряду з протидії організованим злочинності. Планом дій з лібералізації візового режиму для України було передбачено схвалення всеохоплюючої стратегії боротьби з організованою злочинністю разом з планом дій, що має часові рамки, конкретні цілі та заходи, показники виконання, достатні ресурси (пункт 2.3.1). Зважаючи на викладене, ефективна реалізація міжнародних зобов’язань та відповідних положень Стратегії національної безпеки України та Концепції розвитку сектору безпеки і оборони, затверджених відповідно Указами Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 [2] та від 14 березня 2016 р. № 92/2016 [3], потребує підготовки нової стратегії протидії організованим злочинності, яка б передбачала впровадження комплексу адекватних та виважених організаційно-правових, запобіжних і правоохоронних заходів з урахуванням етапів реформування та утворення нових правоохоронних органів. Така стратегія має охоплювати широке коло питань, пов’язаних з поширенням зазначеного негатив-

ного явища, та визначати комплексні шляхи побудови системної протидії організованій злочинності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми пошуку та оптимізації пріоритетних засад державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю та визначення шляхів удосконалення нормативно-правового забезпечення координації та взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю певним чином досліджували у своїх наукових працях: В. Т. Колесник [4], В. І. Литвиненко [5], С. А. Шепетько [6], О. В. Федосова, Ю. О. Михайлова [7] та ін. Проте розгляд стратегічних засад законодавчого забезпечення державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю в умовах реформування правоохоронних органів жоден із вказаних авторів не здійснював, що посилює актуальність обраної теми цього дослідження.

Мета статті — визначити шляхів удосконалення законодавчого забезпечення заходів у сфері захисту державної політики за вектором — “боротьба з організованою злочинністю”.

Виклад основного матеріалу. Останнім часом в Україні схвалені та діють окремі документи стратегічного відомчого характеру, у положеннях яких задекларовані пріоритети державної політики у певних визначених сферах правоохоронної діяльності. Зокрема 23 листопада 2015 р. Кабінет Міністрів України схвалив Стратегію розвитку Державної прикордонної служби України [8], 15 листопада 2017 р. на урядовому рівні затверджена Стратегія розвитку

органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 р. [9]. Проте зусилля у напрямі схвалення комплексної стратегії боротьби з організованою злочинністю за участю відповідальних суб’єктів — правоохоронних органів ще й досі не дали очікуваного позитивного результату.

Загальновідомо, що стратегія боротьби з організованою злочинністю — комплексний фундаментальний документ, який визначає напрями та механізми реалізації державної політики щодо удосконалення законодавчого та інституційного забезпечення, шляхи налагодження дієвої взаємодії та координації, а також активізації міжнародного співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю в сучасних умовах. Метою цього програмного документа є визначення напрямів забезпечення ефективної боротьби з організованою злочинністю на основі запровадження міжнародних стандартів та формування адекватної системи заходів щодо запобігання та боротьби з діяльністю організованих злочинних угруповань, насамперед в економічній і фінансово-банківській сферах та кібернетичному просторі. Отже для держави Стратегія боротьби з організованою злочинністю є конче необхідним актом, який має визначати важливі напрями організаційно-правового характеру та вирішувати актуальні питання протидії організованій злочинності на стратегічному й тактичному рівнях. Проект вказаної Стратегії мав бути підготовленим відповідно до Стратегії національної безпеки України та зобов’язань, узятих Україною в рамках виконання Угоди про асоціацію

між Україною та ЄС, Плану заходів з її імплементації, для захисту прав і свобод людини та громадянина, інтересів приватного сектору, суспільства та держави від загроз організованої злочинної діяльності.

Слід вказати, що саме Стратегія боротьби з організованою злочинністю має стати фундаментальним документом, положення якої мають визначати напрями подальшого розвитку системи боротьби з організованою злочинністю та механізми реалізації державної політики у цій сфері. Особливої актуальності набуває цей документ в умовах збройної агресії проти України, масштабних проявів сепаратизму, намагань і спроб утворення терористичних організацій, у зв'язку з чим організована злочинність становить пряму та безпосередню загрозу національній безпеці України. Ескалація жорстокості й насильства, дестабілізація внутрішньої соціально-політичної ситуації призводять до порушення функціонування органів державної влади і місцевого самоврядування, а також підриву авторитету держави та її органів серед населення.

Таким чином, змістовно у Стратегії має бути відображено засади формування державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, які мають передбачати: визначення підходу, який ґрунтується на інформації, отриманій в результаті практичних заходів боротьби з організованою злочинністю; ідентифікацію ризиків та загроз, які створюються організованою злочинною діяльністю, їх постійний аналіз, реагування на них; здійснення органами державної влади, інститутами

громадянського суспільства та іноземними партнерами цілеспрямованих, перспективних, узгоджених та взаємодоповнюючих заходів у сфері боротьби з організованою злочинністю; забезпечення комплексного, методичного та цілісного підходу до боротьби з організованою злочинністю, що включає вжиття заходів із запобігання та припинення діяльності організованих злочинних угруповань як стратегічного (що намагаються вплинути на загрозу), так і оперативного (що намагаються вплинути на конкретні організовані злочинні угруповання та їх учасників) характеру.

Вказане засвідчує актуальність і доцільність підготовки нового фундаментального документа, який би на загальнонаціональному рівні проголошував засади державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю. На жаль, ще наприкінці 2018 р. наша держава не мала базового стратегічного документа, який би визначав пріоритети державної політики, спрямованої на подолання факторів, чинників організованої злочинності в Україні та її передумов.

Варто наголосити, що в рішенні Ради національної безпеки і оборони України “Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики”, введеному в дію Указом Президента України від 17 березня 2018 р. №72/2018 [10], нормативно задекларовано, що до 1 липня 2018 р. Кабінет Міністрів України мав розробити і затвердити проект Стратегії боротьби з організованою злочинністю разом із планом дій, що міститиме конкретні цілі, заходи, строки,

очікувані результати, показники виконання та достатнє ресурсне забезпечення, передбачивши комплексне впровадження сучасних систем кримінального аналізу, зокрема методології Європолу. На виконання цього рішення, відповідно до листа Секретаря РНБО України О. Турчинова від 08.02.2018 р. №204/11-05/2-18 Кабінет Міністрів України надав доручення усім відповідальним суб'єктам, зокрема МВС, СБУ, НАБУ, Держфінмоніторингу, МЕРТ, Мін'юсту, Національній поліції, ДПУ,ДФС, НАЗК, АРМА об'єднати зусилля з метою розробки Стратегії, проект якої очікувалося подати на розгляд Уряду до 1 липня 2018 р. На виконання доручення Кабінету Міністрів та РНБО України було утворено міжвідомчу робочу групу, склад якої затверджено наказом МВС України від 03.05.2018 р. № 361, з метою колегіального міжвідомчого обговорення підготовленого МВС України спільно з європейськими колегами проекту Стратегії боротьби з організованою злочинністю та плану дій з її реалізації, які згодом були надіслані уповноваженим державним та правоохоронним органам з метою їх погодження. Проте, на жаль, навіть на початок 2019 р. остаточно ані Стратегія, ані план дій з її реалізації Урядом ще й досі не затверджені.

У рамках виконання положень Стратегії на загальнодержавному рівні проблеми боротьби з організованою злочинністю планується розв'язати шляхом: удосконалення нормативно-правового забезпечення боротьби з організованою злочинністю; формування ефективної системи інституційного забезпечення бороть-

би з організованою злочинністю; запобігання організованій злочинності та боротьби з діяльністю організованих злочинних угруповань у сферах з високим ризиком її вияву; залучення громадськості до активної участі у боротьбі з організованою злочинністю; активізації та посилення міжнародного співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю; інформаційно-аналітичного, наукового та кадрового забезпечення боротьби з організованою злочинністю.

Одним з важливих напрямків має бути визначено посилення спроможностей правоохоронних органів — суб'єктів боротьби з організованою злочинністю, яке неможливе без запровадження в їхню діяльність системи кримінального аналізу та аналізу ризиків організованої злочинності, сумісної зі стандартами ЄС, що передбачає розробку та впровадження стандартизованої аналітичної методології оцінки загроз організованої злочинності та тяжких злочинів (SOCTA Україна), її використання для оцінки реальної ситуації у цій сфері та визначення прогалів у системі отримання відповідної оперативної інформації. Таким чином, пріоритетним напрямом має стати дієве співробітництво з Інтерполом, Європолом та іншими міжнародними партнерами на двосторонній і багатосторонній основі відповідно до національного законодавства та міжнародних договорів, створення та розвиток національної поліцейської бази даних, пов'язаної з міжнародними базами даних.

Як слушно вказує В. А. Глухове-ря, для України, яка обрала курс на євроінтеграцію, дуже важливо ви-

вчати та користуватися позитивним досвідом реформування правоохоронних органів у державах Заходу. Реформи, започатковані останнім часом у правоохоронній сфері, поряд з підвищенням ефективності функціонування системи правоохоронних органів, мають сприяти підвищенню довіри населення до останніх, утвердженню справедливості, законності, слугувати додатковими гарантіями забезпечення прав громадян. При цьому, на його переконання, головною вадою реформ у вітчизняній правоохоронній сфері є відсутність послідовної державної політики, яка має ґрунтуватися на принципах плановості, системності [11].

Враховуючи викладене, ефективність правоохоронної діяльності у сфері боротьби з організованою злочинністю має передбачати запровадження активних форм співпраці з аналогічними структурами іноземних держав шляхом обміну відомостями про злочинні організації та осіб, що беруть участь у їх діяльності; організації і проведення спільних оперативних заходів та трансграничних операцій із запобігання організований злочинній діяльності та її припинення, у тому числі розширення обміну досвідом, стажування та спільне навчання фахівців спеціальних підрозділів по боротьбі з організованою злочинністю, запровадження проєктів міжнародної технічної допомоги, спрямованих на посилення спроможностей органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, постачання сучасної спеціальної техніки, озброєння, інших засобів боротьби з організованою злочинністю.

У положеннях Стратегії має бути відображено регламентований порядок застосування державними органами, які беруть участь у боротьбі з організованою злочинністю, новітніх методів управління ризиками, оцінки загроз та впливу трансграничної та транснаціональної організованої злочинності на суспільно-політичні й соціально-економічні процеси в державі з метою вжиття превентивних заходів для їх локалізації та мінімізації можливих негативних наслідків. На цьому фоні доцільно також забезпечити узгодження форм статистичної звітності правоохоронних органів з обліку кримінальних правопорушень, що стосуються організованої злочинної діяльності, із формами статистичної звітності судової влади щодо результатів розгляду судами кримінальних проваджень за такими правопорушеннями, декларативно визначити уповноважений орган з підготовки щорічного звіту щодо реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю та спеціальних звітів про стан організованої злочинності в Україні, основні напрями і результати боротьби з такою злочинністю, а також ресурсні потреби.

Слушно вказує Є. Скулиш, зазначаючи, що кримінальна політика держави повинна носити наступальний характер і здійснюватися в режимі більш жорсткого протистояння злочинності [12, с. 128]. Отже, покращити стан криміногенної ситуації неможливо без удосконалення механізму науково-дослідного забезпечення заходів боротьби з організованою злочинністю, передбачивши при цьому системне та комплексне

вивчення наявних проблем нормативно-правового та інституційного супроводження боротьби з організованими злочинними угрупованнями, виходячи з кращих практик зарубіжного досвіду.

У базових положеннях Стратегії має бути також відображено механізми налагодження стратегічних комунікацій у сфері боротьби з організованою злочинністю: створення стратегічних наративів, спрямованих на підтримку суспільством дій органів, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю; активне залучення інститутів громадянського суспільства; задекларована відмова від практики толерування владою та суспільством дій організованої злочинності. Беззаперечно реалізація положень Стратегії має здійснюватися послідовно на основі оптимальних та виважених рішень, які мають враховувати позитивний досвід і кращу практику провідних держав ЄС. При цьому необхідно забезпечити стійке функціонування, керованість і ефективність роботи органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю. Як об'єктивно зазначає М. Криштанович, за європейським досвідом правоохоронна діяльність має здійснюватися таким чином, щоб головна їх увага концентрувалася на безпосередньому та довгостроковому обслуговуванні населення у сфері підвищення його безпеки [13].

Також з метою реалізації Стратегії має бути обов'язково розроблено та затверджено Урядом держави відповідний План заходів, який в імперативному порядку має підлягати щорічному перегляду з урахуван-

ням отриманих результатів реалізації визначених заходів, висновків та рекомендацій щорічного звіту щодо реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю. Планом заходів з реалізації Стратегії мають передбачатися конкретні заходи, терміни їх виконання, перелік відповідальних виконавців та очікувані результати (індикатори виконання). Практична реалізація положень Стратегії надасть змогу значно знизити рівень поширення організованої злочинності в Україні, підвищити довіру населення до влади, створити необхідні умови для зростання іноземних інвестицій в економіку держави.

Важливим аспектом правоохоронної діяльності за напрямом протидії організований злочинності залишається оцінка стану виконання Стратегії, яка має проводитися на підставі виконання Плану заходів з її реалізації, що включається до щорічного звіту з реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю. Критеріями такої оцінки мають стати: створення адекватної системи заходів із запобігання та боротьби з організованою злочинністю в економічній і фінансово-банківській сферах та кіберпросторі; запровадження міжнародних стандартів у цих сферах та дієвих механізмів координації і взаємодії; підвищення ефективності діяльності органів, які здійснюють боротьбу з організованою злочинністю, та поглиблення їх міжнародної співпраці.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Загострення проблем, пов'язаних з організованою

злочинністю, насамперед, є наслідком розбалансованості нормативно-правового забезпечення та відсутності стратегічного системного підходу на загальнонаціональному рівні до організації протидії цьому явищу. Враховуючи комплексний характер організованої злочинної діяльності, погіршення стану криміногенної ситуації, організація системної боротьби з організованою злочинністю має стати одним із пріоритетних завдань сучасної державної безпекової політики. На жаль, діяльність Уряду у вказаному напрямі є досить повільною, безвідповідальною й бездарною. Оскільки ще до 1 липня 2018 р. Кабінет Міністрів України мав би розробити і затвердити проект Стратегії боротьби з організованою злочинністю разом із планом дій з її реалізації, одним із ключових завдань Уряду України залишається негайне формування та нормативне закріплення засад державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, що, у свою чергу, передбачає прискорення ухвалення сучасної Стратегії боротьби з організованою злочинністю як фундаментального документа, який декларує та визначає пріоритетні напрями й механізми реалізації державної політики щодо удосконалення законодавчого та інституційного забезпечення, налагодження дієвої взаємодії та координації у рамках вітчизняної правоохоронної системи, активізації транснаціонального співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю в сучасних умовах.

Також доцільним є впровадження європейського досвіду з метою поси-

лення політичної відповідальності Уряду, зокрема його уповноважених посадових осіб Департаменту з питань безпеки, оборони, діяльності органів юстиції та запобігання корупції Кабінету Міністрів України, відповідальних за супроводження розробки та схвалення на урядовому рівні загальнодержавних стратегічних документів, присвячених реалізації безпекової політики держави. Перспективні наукові дослідження за цією проблематикою мають висвітлювати етапи нормативного забезпечення подальшої реалізації пріоритетів Стратегії боротьби з організованою злочинністю з урахуванням існуючого позитивного європейського досвіду, практичного впровадження сучасних систем кримінального аналізу, зокрема методології Європейського поліцейського відомства, посилення міжвідомчої взаємодії, контролю за виконанням відповідальними суб'єктами плану заходів з її реалізації, який підлягатиме щорічному уточненню з урахуванням одержаних здобутків, висновків та рекомендацій щорічної оцінки стану реалізації державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про Концепцію державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю: Указ Президента України від 21 жовтня 2011 р. № 1000 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000/2011>
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня

- 2015 р. “Про Стратегію національної безпеки України”: Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015>
3. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 р. “Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України”. Введено в дію Указом Президента України від 14 березня 2016 р. № 92/2016.
 4. Колесник В. Т. Розвиток та удосконалення організаційно-правових механізмів державного управління у сфері забезпечення національної безпеки [Електронний ресурс] / В. Т. Колесник // Держ. управління: удосконалення та розвиток. 2015. № 12. Режим доступу: <http://www.du.nauka.com.ua/?op=1&z=1006>
 5. Литвиненко В. І. Концептуальні засади реформування правоохоронних органів України [Електронний ресурс] / В. І. Литвиненко // Наук. пр. МАУП. Серія : Юрид. науки. 2017. Вип. 1. С. 7–16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaurup_2017_1_4
 6. Шепетько С. А. Напрями удосконалення нормативно-правового регулювання забезпечення координації та взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю / С. А. Шепетько, О. А. Клименко // Питання боротьби зі злочинністю. 2017. Вип. 34. С. 15–27.
 7. Федосова О. В. Шляхи вдосконалення державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю / О. В. Федосова, Ю. О. Михайлова // Наук. вісн. публічного та приватного права. 2016. Вип. 6, т. 2. С. 190–195.
 8. Про схвалення Стратегії розвитку Державної прикордонної служби України: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2015 р. № 1189 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/248650837>
 9. Про схвалення Стратегії розвитку органів системи Міністерства внутрішніх справ на період до 2020 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 листопада 2017 р. № 1023 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80?lang=en>
 10. Про невідкладні заходи з нейтралізації загроз національній безпеці у сфері міграційної політики: рішення Ради національної безпеки і оборони України від 1 березня 2018 р., введене в дію Указом Президента України від 17 березня 2018 р. № 72 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-18>
 11. Глуховець В. А. МВС України як складова реформування сектору безпеки і оборони [Електронний ресурс] / В. А. Глуховець // Форум права. 2016. № 4. С. 72–76. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_4_14.pdf
 12. Скулиш Є. Д. Загальнодержавна система протидії організованим злочинності: проблеми формування та функціонування / Є. Д. Скулиш // Вісн. Хмельницького ін-ту регіонального управління та права: Наук. часопис. 2003. № 2 (6) / Хмельницький ін-т регіон. управління та права. С. 125–129.
 13. Криштанович М. Ф. Європейський досвід державного управління органами поліції та можливості його використання в Україні [Електронний ресурс] / М. Ф. Криштанович // Актуальні проблеми державного управління. 2015. № 1. С. 287–293. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2015_1_42

REFERENCES

1. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro Kontseptsiu derzhavnoi polityky u sferi borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu vid 21 zhovtnia 2011 roku # 1000 [Decree of the President of Ukraine On the concept of state policy in the field of fighting organized crime as of October 21, 2011 № 1000]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1000/2011> [in Ukrainian].
2. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 6 travnia 2015 roku: Pro Stratehiiu natsionalnoi bezpeky Ukrainy vid 26 travnia 2015 roku # 287/2015. [Decree of the President of Ukraine On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine as of May 6, 2015: On the Strategy of National Security of Ukraine as of May 26, 2015, № 287/2015]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> [in Ukrainian].
3. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy vid 4 bereznia 2016 roku: Pro Kontseptsiu rozvytku sektoru bezpeky i oborony Ukrainy (vvedeno v diiu 14 bereznia 2016 roku # 92/2016). [Decree of the President of Ukraine: On the Concept for the Development of the Security and Defense Sector of Ukraine as of March 04, 2016 (which was enacted by the as of March 14, 2016 № 92/2016)]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016> [in Ukrainian].
4. Kolesnyk V. T. (2015). Rozvytok ta udoskonalennia orhanizatsiino-pravovykh mekhanizmv derzhavnogo upravlinnia u sferi zabezpechennia natsionalnoi bezpeky [Development and improvement of organizational and legal mechanisms of state administration in the field of ensuring national security]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok. – Public Administration: Improvement and Development*, 12. Retrieved from <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1006> [in Ukrainian].
5. Lytvynenko V. I. (2017). Kontseptualni zasady reformuvannia pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy [Conceptual Principles of Reforming the Law Enforcement Bodies of Ukraine]. *Naukovi pratsi MAUP. Serii: Yurydychni nauky. – Scientific works of MAUP. Series: Law Sciences*, issue 1, 7–16. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npmaupun_2017_1_4 [in Ukrainian].
6. Shepetko S. A., Klymenko O. A. (2017). Napriamy udoskonalennia normatyvno-pravovoho rehulivannia zabezpechennia koordynatsii ta vzaiemodii u sferi borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu [Directions for improving the regulatory framework to ensure coordination and interaction in the fight against organized crime]. *Pytannia borotby zi zlochynnistiu. – Issues of combating crime*, issue 34, 15–27. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pbzz_2017_34_4 [in Ukrainian].
7. Fedosova O. V., Mykhailova Yu. O. (2016). Shliakhy vdoskonalennia derzhavnoi polityky u sferi borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu [Ways to improve state policy in the field of combating organized crime]. *Naukovyi visnyk publicnogo ta pryvatnogo prava. – Scientific Bulletin of Public and Private Law*, issue 6, Vol. 2, 190–195. [in Ukrainian].
8. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2015 roku #1189: Pro skhvalennia Stratehii rozvytku Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of November 23, 2015, № 1189: On Ap-

- proval of the Development Strategy of the State Border Guard Service of Ukraine]. Retrieved from <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/248650837> [in Ukrainian].
9. Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 15 lystopada 2017 roku #1023: Pro skhvalennia Stratehii rozvytku orhaniv systemy Ministerstva vnutrishnikh sprav na period do 2020 roku. [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine as of November 15, 2017, № 1023: On approval of the Development Strategy of the Ministry of Internal Affairs system for the period up to 2020]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-2017-%D1%80?lang=en> [in Ukrainian].
 10. Rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy Pro nevidkladni zakhody z neitralizatsii zahroz natsionalnii bezpetsi u sferi mihratsiinoi polityky vid 1 bereznia 2018 roku, vvedene v diiu Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 17 bereznia 2018 roku #72. [The decision of the National Security and Defense Council of Ukraine as of March 1, 2018 On urgent measures to neutralize threats to national security in the field of migration policy, which is enacted by Decree of the President of Ukraine as of March 17, 2018, № 72]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0005525-18> [in Ukrainian].
 11. Hlukhoveria V. A. (2016). MVS Ukrainy yak skladova reformuvannia sektoru bezpeky i oborony [Ministry of Internal Affairs of Ukraine as a component of the reform of the security and defense sector]. *Forum prava. – Law forum*, 4. 72–76. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2016_4_14.pdf [in Ukrainian].
 12. Skulysh Ye. D. (2003). Zahalnodержавna systema protydii orhanizovanii zlochynnosti: problemy formuvannia ta funktsionuvannia [National system of counteraction to organized crime: problems of formation and functioning]. *Visnyk Khmelnytskoho instytutu rehionalnoho upravlinnia ta prava: Naukovyi chasopys. – Bulletin of the Khmelnytsky Institute of Regional Management and Law: Scientific Journal*, 2 (6) 125–129. [in Ukrainian].
 13. Kryshtanovych M. F. (2015). Yevropeiskyi dosvid derzhavnoho upravlinnia orhanamy politsii ta mozhlyvosti yoho vykorystannia v Ukraini [European experience of the state administration of the police authorities and the possibilities of its use in Ukraine]. *Aktualni problemy derzhavnoho upravlinnia. – Actual problems of public administration*, 1, 287–293. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdy_2015_1_42 [in Ukrainian].